

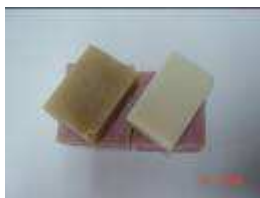
การผลิตสบู่สมุนไพรคุณภาพ

ลักษณะเด่น

สบู่ หรือเกลือของกรดไขมัน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ชำระล้าง หรือทำความสะอาดร่างกาย เกิดจากปฏิกิริยาระหว่าง ไขมันหรือน้ำมัน (ไตรเอซิลกลีเซอรอล) กับสารละลายต่าง เกิดเป็นเกลือของกรดไขมัน (หรือสบู่) กับกลีเซอรอล ปัจจุบันมีการผลิตสบู่สมุนไพรของกลุ่มชุมชน ต่างๆ อย่างมากมาย โดยอาศัยเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาที่สืบทอดมา โดยไม่ได้นำเอาวิทยาศาสตร์และระบบคุณภาพเข้าไปใช้ในกระบวนการผลิต อีกทั้งผลิตภัณฑ์ที่ได้ยังไม่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพ สบู่สมุนไพรถึงแม้จะมีส่วนประกอบของสมุนไพรที่มีจากธรรมชาติ แต่ส่วนประกอบหลักคือน้ำมัน และสารละลายต่าง ซึ่งสารละลายต่างนี้เป็น สารเคมีที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ ควบคุมกระบวนการผลิต และมีการตรวจวิเคราะห์ทดสอบผลิตภัณฑ์สบู่ที่ผลิตได้ เพื่อให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ในการควบคุมคุณภาพของสบู่ สบู่สมุนไพรนั้นมียุทธศาสตร์เกี่ยวกับคุณลักษณะทางเคมีของสบู่คือ

- ร้อยละของปริมาณไขมันทั้งหมดต้องไม่น้อยกว่า 76.5
- ร้อยละของปริมาณไฮดรอกไซด์อิสระต้องไม่เกิน 0.05
- ร้อยละของปริมาณคลอไรด์ ต้องไม่เกิน 0.8

ส่วนใหญ่สบู่สมุนไพรที่ส่งเข้ามาตรวจวิเคราะห์จะพบว่า มีร้อยละของปริมาณไขมันทั้งหมดต่ำกว่าเกณฑ์กำหนด และมีร้อยละของปริมาณไฮดรอกไซด์สูงกว่าเกณฑ์กำหนด ซึ่งจะทำให้เกิดการระคายเคืองต่อผู้บริโภค

สบู่สมุนไพรที่ วศ. ได้พัฒนาสูตรขึ้น

กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) โดยสำนักเทคโนโลยีชุมชน ได้ศึกษาหาวิธีการที่จะทำให้ได้สบู่ที่มีสมบัติเป็นไปตามที่ มผช. กำหนด โดยได้กำหนดสูตรเพื่อให้สบู่มีร้อยละของปริมาณไขมันเพิ่มขึ้น และปรับให้ร้อยละของปริมาณไฮดรอกไซด์อิสระลดลง

และได้ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสบู่สมุนไพร ให้กับชุมชนใน จังหวัดต่าง ๆ เช่น นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี กรุงเทพฯ เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้บริการวิเคราะห์ทดสอบสบู่สมุนไพรตามมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) อันได้แก่ ปริมาณไขมันทั้งหมด ปริมาณไฮดรอกไซด์อิสระ และปริมาณคลอไรด์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ถึงคุณภาพของสบู่

การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสบู่สมุนไพรคุณภาพให้กับชุมชนต่าง ๆ

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรได้รับการพัฒนาคุณภาพให้มีสมบัติเป็นไปตามข้อกำหนดใน มผช.
2. ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรได้รับความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการผลิต

กลุ่มเป้าหมาย

1. ชุมชนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร
2. ผู้สนใจผลิตสบู่สมุนไพร

อัตราค่าธรรมเนียมในการถ่ายทอดเทคโนโลยี : ไม่คิดค่าบริการ

หากสนใจสามารถยื่นความจำนงได้ที่
คุณสุบงกช ทรัพย์แดง นักวิทยาศาสตร์ 6ว
สำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ
โทร 0 201 7301 โทรสาร 0 2354 3896